SØRLANDET SYKEHUS

Administrerende direktør

Vår dato	Vår referanse
14-10-2026	23/04758-5
Deres dato	Deres referanse

Til kommunen
v/ kommunedirektør

Oppsigelse av midlertidig delavtale 5 – om retningslinjer for samarbeid om utskrivningsklare pasienter som antas å ha behov for kommunale tjenester etter utskrivning fra institusjon.

Det vises til midlertidig delavtale 5 om samarbeid om utskrivningsklare pasienter med behov for kommunale helse- og omsorgstjenester.

Revisjon av delavtale 5 (D5) startet i 2018 som følge av at kommunal betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter ble utvidet til også å omfatte pasienter innen psykisk helsevern (PHV) og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB). Delavtalen har siden hatt midlertidig status fordi kommunene og Sørlandet sykehus HF ikke har kommet til enighet om en endelig avtaletekst.

Kommunene ønsket at reguleringen av betalingsplikten ikke bare skulle bygge på forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter, men også på en reforhandlet samarbeidsavtale. Det ble særlig lagt vekt på partenes felles ansvar for helhetlige pasientforløp, herunder for pasienter under tvungent psykisk helsevern.

Det ble avtalt at forslag til endelig delavtale skulle legges frem for strategisk samarbeidsutvalg i mars 2019. Den midlertidige avtaleteksten var utarbeidet innenfor en kort tidsramme, og partene var enige om at teksten ikke skulle legge føringer for eller skape bindinger ved utarbeidelsen av en endelig avtale. Forslag til endelig delavtale ble imidlertid ikke lagt frem for godkjenning.

Til tross for flere års arbeid har partene ikke kommet til enighet. Uenigheten er særlig knyttet til forståelsen av punkt 4.2 siste avsnitt i den midlertidige delavtalen og hvilken betydning bestemmelsen skal ha for vurderingen av når kommunal betalingsplikt inntrer.

Etter Sørlandet sykehus HFs vurdering er det aktuelle avsnittet uklart både med hensyn til hvilke pasienter bestemmelsen omfatter, og hva som ligger i kravet om en «samlet plan». Bestemmelsen kan også forstås slik at vurderingen av om en pasient er utskrivningsklar, gjøres avhengig av om kommunalt bolig- og tjenestetilbud er avklart.

En slik forståelse er etter helseforetakets vurdering ikke i samsvar med ansvarsdelingen etter forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter. Etter forskriften § 9 er det lege/psykolog ved helseinstitusjonen som skal vurdere om en pasient er utskrivningsklar. Samarbeidsavtalen bør derfor ikke inneholde bestemmelser som skaper uklarhet om denne

Postadresse
Sørlandet sykehus HF
Klinikkledelsen
Postboks 416 Lundsiden
4604 Kristiansand

Besøksadresse
Eg
4615 Kristiansand

Telefon
+47 38 03 86 00
Faksnummer
+47 38 03 86 01
Bankkonto
1506.92.64287

Administrasjonsadresse
Sørlandet sykehus HF
Postboks 416
4604 Kristiansand
Telefon
+47 38 07 30 00

Foretaksregisteret
NO 983 975 240 MVA
Hjemmeside
www.sshf.no
e-post
postmottak@sshf.no

ansvarsdelingen eller etablerer andre vilkår for vurderingen enn dem som følger av forskriften.

Manglende kommunale tjenester eller egnet bolig kan ha avgjørende betydning for om og når en pasient faktisk kan skrives ut på en forsvarlig måte. Slike forhold kan imidlertid etter helseforetakets vurdering ikke være bestemmende for den medisinskfaglige vurderingen av om pasienten er utskrivningsklar etter forskriften.

Dagens avtaleregulering er etter helseforetakets vurdering uheldig både for pasientene og for samarbeidet mellom partene. Manglende avklaringer om bolig og kommunale tjenester kan føre til at pasienter innen PHV og TSB blir værende unødvendig lenge i døgnavdeling etter at det er vurdert at pasienten ikke har behov for ytterligere behandling i døgn.

For pasientene kan dette innebære unødvendig institusjonsopphold, forsinket overgang til et lavere omsorgsnivå og redusert mulighet til å komme videre i eget behandlings- og rehabiliteringsforløp. I enkelte tilfeller kan fortsatt opphold også innebære at pasienten blir underlagt mer inngripende tiltak enn det som ellers ville vært nødvendig. Samtidig bindes behandlingskapasitet som andre pasienter har behov for.

Uklarheten i punkt 4.2 siste avsnitt har også ført til gjentatte tvister om når betalingsplikten inntrer. I det kommuner påpeker at bestemmelsen skal komme til anvendelse, vil betalingsplikten først inntre når en samlet plan er ferdigstilt og et konkret utskrivningstidspunkt er fastsatt. Dersom utskrivningstidspunkt ikke kan fastsettes før kommunen har avklart og tildelt et egnet bolig- og tjenestetilbud, vil betalingsplikten i praksis kunne bli utsatt på ubestemt tid. Etter helseforetakets vurdering svekker dette betalingspliktens funksjon som virkemiddel for tidlig planlegging og etablering av nødvendige kommunale tilbud.

Helseforetaket har i samforståelse med enkeltkommuner, brakt tolv saker inn for Nasjonal tvisteløsningsnemnd for helse- og omsorgssektoren for å få avklart tvister om når betalingsplikten har inntrådt. I de seks sakene som så langt er avgjort, har nemnda konkludert med at kommunen hadde betalingsplikt. Til tross for disse avgjørelsene oppstår det fortsatt nye tvister om betalingsplikt i tilsvarende saker.

Adgangen til å si opp samarbeidsavtalen følger av helse- og omsorgstjenesteloven § 6-5, som fastsetter at avtalen kan sies opp med ett års frist. På denne bakgrunn, og etter gjentatte forsøk på å komme frem til en omforent avtaletekst siden 2019, sier Sørlandet sykehus HF med dette opp midlertidig delavtale 5. Oppsigelsen gis i samsvar med samarbeidsavtalens bestemmelser om oppsigelse og får virkning fra 01.11.2027.

Sørlandet sykehus HF har ikke funnet en signert versjon av den midlertidige delavtalen fra januar 2019 mellom partene. Oppsigelsen gjelder derfor den versjonen av midlertidig delavtale 5 som er publisert på Helsefellesskapets nettside, og som partene har praktisert som gjeldende avtale.
Oppsigelsen endrer ikke partenes lovpålagte plikter etter helse- og omsorgstjenesteloven eller forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter.

Sørlandet sykehus HF legger til grunn at samarbeidet i oppsigelsesperioden videreføres i samsvar med gjeldende lov- og forskriftskrav og øvrige deler av samarbeidsavtalen, og at vi raskt kan få på plass en endelig delavtale 5.

Med vennlig hilsen
Sørlandet sykehus HF

Hilde Myhren
Administrerende direktør